

ΕΙΣΗΓΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Στο σχέδιο νόμου για την κυρώση της Σύμβασης που υπογράφηκε από την Ελλάδα στις 10 του Σεπτεμβρίου 1964, στο Παρίσι, για τη διευκόλυνση της τέλεσης γάμων στο εξωτερικό.

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Σε εποχή εντόνων διακινήσεων από χώρα σε χώρα, ιδιαίτερα κυματιστά στα κράτη της Ευρώπης, συχνά συμβαίνει: πολίτες μιας χώρας να θέλουν να τελέσουν γάμο σε άλλη. Οι γάμοι αυτοί συναντούν συχνά νομικά ή γρασοεικρατικά εμπόδια αχρηστά. Στον παραμερισμό αυτών των εμποδίων απεύλεπε η Σύμβαση που υπογράφηκε και από την Ελλάδα στις 10 Σεπτεμβρίου 1964, στο Παρίσι, όπως καταρτίστηκε από τη Διεθνή Επιτροπή Προσωπικής Κατάστασης. Η Σύμβαση αυτή έχει ως πεδίο εφαρμογής από τη Δυτική Γερμανία, τις Κάτω Χώρες και την Ισπανία, ενώ έχει προχωρήσει σ' αυτήν και η Ισπανία. Τώρα προτείνεται η κυρώση της Σύμβασης αυτής και από την Ελλάδα.

Η Σύμβαση έχει ειδικότερα ως αντικείμενο α) την αρμοδιότητα για την απαλλαγή από τα κωλύματα του γάμου, β) τις προκαταρκτικές δημοσιεύσεις του γάμου και γ) τη δυνατότητα τέλεσης προξενικών ή διπλωματικών γάμων.

Για την απαλλαγή από τα κωλύματα του γάμου, η Σύμβαση παρέχει με το άρθρο 1, στις αρχές του κάθε συμβαλλόμενου Κράτους, στο έδαφος του οποίου πρόκειται να τελεσθεί γάμος υπηκόου άλλου συμβαλλόμενου Κράτους, που έχει εκεί τη συνυφιστάμενη διαμονή του, τη δυνατότητα να χορηγούν σ' αυτόν, στις περιπτώσεις και με τους όρους που προβλέπει το προσωπικό του δικαιο, απαλλαγή από κωλύματα του γάμου που έχουν καθιερωθεί από το δικαιο αυτό. Όπως είναι σαφές, η διάταξη αυτή αναφέρεται στην αρμοδιότητα για την απαλλαγή από κωλύματα του γάμου και δεν δίνει το προσωπικό δικαιο του κάθε κράτους, που προβλέπει τα κωλύματα αυτά και τις περιπτώσεις ή τους όρους της σχετικής απαλλαγής, όπως δεν δίνει και το ιδιωτικό διεθνές δικαιο της χώρας, οι αρχές της οποίας χορηγούν την απαλλαγή. Πρέπει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τη ρητή διάταξη του άρθρου 3 της Σύμβασης, η αναγνώριση αρμοδιότητας στις αρχές του Κράτους της τέλεσης του γάμου για την απαλλαγή από τα κωλύματα του γάμου δεν περιορίζει την εξουσία που έχουν οι αρχές του Κράτους της υπηκοότητας του προσώπου, που έχει την πρόθεση να έλθει σε γάμο, να χορηγούν σ' αυτόν απαλλαγή από τέτοια κωλύματα, σύμφωνα με τους νόμους του Κράτους αυτού.

Κατά το άρθρο 2 της Σύμβασης, αρχές της χώρας τέλεσης του γάμου αρμόδιες για να χορηγούν τις προβλεπόμενες από το άρθρο 1 απαλλαγές από κωλύματα θα είναι εκείνες που έχουν αρμοδιότητα σύμφωνα με την εσωτερική νομοθεσία της χώρας αυτής, να τις χορηγούν και στους υπηκόους της χώρας αυτής. Σύμφωνα με τη δεύτερη παράγραφο του ίδιου άρθρου, η χώρα, που η νομοθεσία δεν προβλέπει απαλλαγή από κωλύματα γάμου για τους δικούς της υπηκόους, θα μπορεί να παραχωρήσει αρμοδιότητα σε μια από τις αρχές της για τη χορήγηση της απαλλαγής αυτής στους υπηκόους των άλλων συμβαλλόμενων χωρών, σύμφωνα με το άρθρο 1. Επειδή η ελληνική νομοθεσία δεν προβλέπει, κατά κυριολεξία, απαλλαγές από τα κωλύματα γάμου (Α.Κ. 1354, 1356, 1357 και 1360) και προβλέπει μόνο μέσα του δικαστηρίου για τέλεση γάμου από ανήλικο (Α.Κ. 1350) ή από πρόσωπο που βρίσκεται σε δικαστική αντίληψη (Α.Κ. 1352) αλλά είναι ανεπίτρεστο αν αυτές οι ίδιες υποστούν απαλλαγές από κωλύματα, κρίθηκε σκόπιμο να γίνει χρήση της παρ. 2 του άρθρου 2 της Σύμβασης: το άρθρο 2 του νόμου που προτείνεται ορίζει ότι για την απαλλαγή από τα κωλύματα, σύμφωνα με το άρθρο 1 της Σύμβασης, αρμόδιο θα είναι το Πολυμελές Πρωτοδικείο του τόπου της συνυφιστάμενης διαμονής του προσώπου, στο οποίο αναφέρεται το κώλυμα. Το δικαστήριο αυτό θα δικάζει κατά την ειδική διαδικασία της

εξουσίας δικαιοδοσίας, δηλαδή, κατά τα άρθρα 741 έως 781 του Κ.Πολ.Δ.

Το άρθρο 3 της Σύμβασης παρέχει μόνο τη διευκρίνηση, ότι η αναγνώριση αρμοδιότητας για χορήγηση απαλλαγής από κωλύματα γάμου σε κάποια αρχή του κράτους όπου ο ενδιαφερόμενος έχει τη συνυφιστάμενη διαμονή του δεν περιορίζει την αντίστοιχη αρμοδιότητα των αρχών του κράτους, του οποίου ο ενδιαφερόμενος είναι υπηκόος.

Με το άρθρο 4 της Σύμβασης, ορίζεται ότι οι δημοσιεύσεις πριν από τους γάμους που τελούνται σύμφωνα με τον εγχώριο τύπο στο έδαφος ενός από τα συμβαλλόμενα Κράτη, θα διενεργούνται αποκλειστικά από το εσωτερικό δικαιο αυτού του Κράτους. Ανάλογα με το χαρακτηρισμό που θα δοθεί στις δημοσιεύσεις αυτές, ο κανόνας του άρθρου 4 θα αποτελεί αποκλίση είτε από το άρθρο 13 του Α.Κ. (ουσιαστικές ποσοποιήσεις κατά το δικαιο της ιδιγένειας) είτε από το άρθρο 11 του Α.Κ. (τόπος δικαιοπραξίας κατά δικαιο που διέπει το περιεχόμενο είτε κατά δικαιο τόπου καθάρτησης είτε κατά δικαιο ιδιγένειας όλων των μερών). Από τους ορισμούς του άρθρου 4 της Σύμβασης, το οποίο αναφέρεται εις πιο πάνω, καθιερώνεται απόλυτη με το άρθρο 5 παρ. 2 όπως σημειώνεται παρακάτω.

Στη συνέχεια, η Σύμβαση παρέχει, με το άρθρο 5 παρ. 1, στους υπηκόους των συμβαλλόμενων Κράτων, που το δικαιο τους εγγυάται ή επιβάλλει τον πολιτικό γάμο, τη δυνατότητα να τελεστούν αυτόν το γάμο σε χώρας των οποίων το δικαιο επιβάλλει τη θρησκευτική τέλεση του γάμου, με δήλωση που γίνεται σε προξενικό ή διπλωματικό αντιπρόσωπο του Κράτους τους, διαπιστευμένο στη χώρα όπου τελεείται ο γάμος. Η παράγραφος 1 του άρθρου αυτού καθορίζει ειδικότερα και τις προϋποθέσεις της εφαρμογής του, ενώ η 2η παράγραφος ορίζει ότι, στην περίπτωση αυτή, οι δημοσιεύσεις που γίνονται πριν από το γάμο διενεργούνται από το εσωτερικό δικαιο της χώρας που έχει διορίσει το διπλωματικό ή προξενικό αντιπρόσωπο. Περισσότερη ανάλυση του άρθρου 5 είναι περιττή γιατί μετά την καθιέρωση του πολιτικού γάμου στη χώρα μας με το νόμο 1250/1982, δεν υπάρχουν πια συμβαλλόμενες χώρες με νομοθεσία που να επιβάλλει τη θρησκευτική τέλεση του γάμου.

Το άρθρο 6 της Σύμβασης διευκρινίζει ότι για την εφαρμογή της, ο όρος «υπήκοος ενός Κράτους» περιλαμβάνει τα πρόσωπα που έχουν την υπηκοότητα του Κράτους αυτού και εκείνα των οποίων η προσωπική κατάσταση, βλέπεται από το δικαιο αυτού του Κράτους, Στις συνέπειες, κούονται με τον όρο αυτόν, κατά το ελληνικό δικαιο: α) όσοι έχουν ελληνική ιδιγένεια, έτιω και αν διατηρούν την άλλη (έτι, άρθρο 31 παρ. 1 του Α.Κ.), β) οι χωρίς ιδιγένεια που έχουν κατοικία ή διαμονή στην Ελλάδα, η προσωπική κατάσταση των οποίων διέπεται από το ελληνικό δικαιο κατά την έννοια του άρθρου 30 του Α.Κ. και γ) οι πρόσφυγες που εμπίπτουν στην εφαρμογή της Σύμβασης της Γενεύης της 28.7.1951 που κυρώθηκε με το ν.2. 3989/1959, όπως συμπληρώθηκε με το από 31.1.1967 Πρωτοκόλλο της Νέας Υόρκης που κυρώθηκε με τον Α.Ν. 3990/1968, εφόσον έχουν την κατοικία ή τη διαμονή τους στην Ελλάδα.

Τα υπόλοιπα άρθρα 7 μέχρι 12 περιλαμβάνουν τελικές διατάξεις με τις οποίες καθορίζονται η έναρξη ισχύος της σύμβασης, η τοπική έκταση της εφαρμογής της, η δυνατότητα προχώρησης σ' αυτήν, η λήξη της ισχύος της και η δυνατότητα επιρροακής για τον ένα ή και τους δύο πρώτους τίτλους της.

Αθήνα, 21 Μαΐου 1986

Ο: Υπουργός

Εσωτερικών
ΑΓ. ΚΟΥΤΣΟΓΙΩΡΓΑΣ

Εξωτερικών
Κ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

Δικαιοσύνης
ΑΠ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ